Magdalena Andersson: Tal på Folk och Försvars rikskonferens 2023

Talare
Magdalena Andersson
Partiledare

Datum
8 januari 2023

Plats
Sälen

Tack för ordet!

Ers Majestät, Ers Kungliga Högheter, Utrikesministern, Dear Ambassador, Överbefälhavaren och alla andra,

Det är härligt att vara här uppe i fjällen och känna kylan och snön därute. Det är också härligt att känna värmen tillsammans härinne.

I Kiev, Cherson, Odessa – där är det ännu kallare där ute. Men många familjer i Ukraina lever nu utan att kunna gå in i värmen. Utan ljuset och utan vatten.

Rysslands illegala, folkrättsvidriga invasion av Ukraina; de brutala övergreppen på civila; de systematiska attackerna på civil infrastruktur;

Det verkar inte finnas någon gräns för den ryska regimens brutalitet och hänsynslöshet.

Och var går gränsen för dess maktambitioner?

Inte bara anser de sig ha rätt att invadera ett fredligt och demokratiskt grannland. De gör anspråk på att styra över ett stort antal länders säkerhetspolitiska vägval. Även på medlemsstaters i EU. Även på Sveriges.

För mig kan det inte bli tydligare.

Vi kan inte låta Ryssland vinna det här kriget.

Det handlar om det ukrainska folkets rätt till fred och frihet.

Det handlar också om säkerheten i Europa. Om vår demokrati, om vårt sätt att leva. Det handlar om en regelbaserad internationell världsordning. Om folkrätten.

Av allt jag säger idag, av allt vi pratar om under kommande dagarna – så är inget viktigare:

Ryssland får inte vinna det här kriget.

We can not let Russia win this war.

Slava Ukraini!

***

Den 24 februari 2022.

Det datumet förändrade livet för alla i Ukraina. Och det gav följdverkningar långt utanför, i hela Europa. Det påverkade oss alla som är här idag.

För mig som statsminister innebar det att i det närmaste allt annat fick läggas åt sidan.

Men den enighet och den beslutsamhet som vi kunde visa tillsammans i EU, i NATO – kanske överraskade det till och med oss själva. Det har varit en styrka genom de här månaderna och kommer att vara det kanske viktigaste också framöver.

I arbetet blev det för mig snart uppenbart att vi behövde fokusera på tre områden:

1. Att stötta Ukraina

2. Att driva på i EU för omfattande sanktioner mot Ryssland, och

3. Att stärka Sverige, vår beredskap och vår försvarsförmåga.

Jag bedömer att det här är de tre mest centrala punkterna i arbetet också

framöver.

Jag tänkte ge lite inblickar om hur arbetet förlöpte under de här månaderna, men också om hur jag ser på de här tre punkterna framåt.

***

Vad gäller stödet till Ukraina tog så det inte mer än tre dagar innan vi tog det första i raden av historiska beslut. Nämligen att vi i Sverige skulle skicka vapen till Ukraina. Det hade inte skett sen andra världskriget, när Ryssland invaderade Finland.

Det krävde naturligtvis att vi i regeringen noga tänkte igenom de säkerhetspolitiska konsekvenserna av ett sådant beslut. Men det var i grunden inget svårt beslut att fatta. Särskilt inte eftersom det fanns ett brett stöd för det i riksdagen.

Blickar vi framåt så måste vi tyvärr utgå från att kriget kommer att dra ut på tiden.

Det gör att stödet till Ukraina kommer att behöva fortsätta. Såväl det militära stödet, som det finansiella stödet och det humanitära stödet. Och givet att det drar ut på tiden kommer stödet också att behöva koordineras bättre internationellt än vad det gör idag.

Och vi behöver också i EU säkerställa att vi har tillräcklig vapenproduktion här i Europa. Både för att stärka vår egen militära förmåga och för att samtidigt kunna fortsätta med det militära stödet till Ukraina.

Här har vår egen skickliga försvarsindustri naturligtvis en viktig roll att spela.

Vi ser att det militära stödet till Ukraina spelar roll.

Trots heroiska insatser från den ukrainska befolkningen så är det internationella stödet direkt avgörande för att Ryssland inte ska segra. Och det är som sagt det viktigaste just nu.

***

Även sanktionerna mot Ryssland fyller en viktig funktion. Och från svensk sida drev vi på för de historiska sanktionerna.

Sanktionspaket efter sanktionspaket beslutades i Bryssel i våras. Det gick fort. Det som i samtal med andra regeringschefer kändes som en omöjlighet ena veckan, kunde vi sedan fatta beslut om i Bryssel den andra veckan.

Som vanligt handlar det om att skapa tillräckligt stora koalitioner som vill gå fram, för att de få som är motståndare ska hamna i ett moraliskt underläge.

I takt med att tiden går så är bedömningen att sanktionerna kommer att bita allt mer. Här måste vi kontinuerligt säkerställa att de är full ut implementerade och att eventuella kryphål täpps till. Vi måste också se över möjligheten till ytterligare sanktionspaket.

***

Den tredje delen i arbetet handlar om att stärka Sverige och vår försvarsförmåga. Självklart ska vi stärka vår egen militära förmåga, jag ska återkomma till det strax.

Men frågan om vårt säkerhetspolitiska vägval ställdes också på sin spets i den här situationen.

Vi vet alla att Sverige har stått militärt alliansfria i närmre 200 år, en linje som har tjänat oss väl: Vi har inte varit i krig.

Men, av förklarliga skäl, tog nu en bredare diskussion vid.
Min utgångspunkt i det här arbetet var att hela tiden tänka igenom vad som är bäst för Sverige och för svenska folkets säkerhet vid den här tidpunkten i historien.

Min regering undersökte noggrant alla olika möjligheter. Det var en, milt uttryckt, arbetsintensiv vår.

Vi hade en god dialog med EU och NATO.

Vårt samarbete med NATO hade intensifierats de senaste åren och nu kunde våra djupa relationer stärkas ytterligare.

Vi hade en väldigt nära dialog med Finland. Det handlade om i princip daglig kontakt på högsta nivå. För det är klart: Det vägval Sverige gör påverkar Finland. Och det vägval Finland gör påverkar Sverige.

Så varje steg som vi tog, tog vi arm i arm med Finland.

Vi visste inte hur Ryssland skulle reagera på en eventuell NATOansökan, men vi visste att vår sårbarhet riskerade att öka under en ansökningstid.

I nära samordning med bland andra president Niinistö och statsminister Marin ägnade jag och min regering våren åt intensivt resande för att undersöka möjligheten att få säkerhetsförsäkringar vid en eventuell ansökan. Det var många dörrar öppna; det var en period där Sverige och Finland var länder som alla ville prata med.

Parallellt fördes diskussioner inom mitt parti och i svenska politik. I takt med att veckorna gick och argumenten bröts mot varandra blev det allt mer tydligt för mig att argumenten mot NATO klingade alltmer ihåligt.

Jag är som jag är. Man måste se verkligheten som den är, och sedan göra det som krävs.

För mig var flera saker avgörande för beslutet att lämna in en ansökan.
Först och främst naturligtvis att jag bedömde att ett NATO-medlemskap är det som bäst säkrar Sveriges trygghet i den tid vi lever i nu.

Därutöver var det faktum att vi kunde vara samordnade med Finland helt avgörande.

För det tredje att det skulle finnas ett brett parlamentariskt stöd för en ansökan. En förutsättning för det var naturligtvis att det fanns stöd i mitt eget parti.

Vi inledde en unik process där vi hade digitala stormöten för medlemmar och gjorde sedan ett nytt ställningstagande i partistyrelsen i en fråga som normalt sett skulle ha varit ett kongressbeslut. Vi genomförde den processen.

Till sist var det viktigt med säkerhetsförsäkringarna från länder som USA, Storbritannien, Frankrike, Tyskland och våra nordiska grannländer.

Jag tycker själv att de här säkerhetsförsäkringarna har fått oförtjänt lite utrymme i historieskrivningen. För de var centrala.

Jag vill också säga att jag uppskattar det goda samarbete som jag hade med Ulf Kristersson under den här perioden och som gäller också nu.

Mitt andra viktiga budskap idag är att det nu är dags för den svenska NATO-ansökan att slutföras.

Vår och Finlands ansökan har ratificerats rekordsnabbt av 28 medlemsländer. Två återstår.

Centralt för att vi ska gå i mål är den överenskommelse som slöts under NATO-toppmötet i Madrid i somras, mellan oss, Finland och Turkiet – och som också gav oss den viktiga invitee-statusen som vi nu har.

Vi hade öppna, raka diskussioner – men det var diskussioner som skedde i god ton.
Det faktum att Jens Stoltenberg var med och faciliterade, det underlättade processen.

Som så ofta så sker slutjusteringarna i sådana här dokument när det är paus i mötet och man står i klungor utanför mötesrummet och funderar.

Faktiskt var det så att vi från den svenska sidan stod och funderade på en formulering, samtidigt som den finska sidan funderade på sitt håll på samma formulering.

Sedan tyckte vi på den svenska sidan att vi kom på en briljant idé. Jag sprang över till president Niiniistö och sa: ”Jag har en idé”. ”Jag med”, svarade han.

Det visade sig att vi hade kommit fram till exakt samma förslag till formulering. Vilket sedan var den slutformulering som vi landade i, som gjorde att vi kunde ta oss framåt.

Så den här överenskommelsen står jag och Socialdemokraterna upp för – och det kommer vi att göra också framöver.

I arbetet med den och andra NATO-relaterade frågor kommer vi också att stötta den nuvarande regeringen.

Här råder fortsatt bred enighet i svensk politik. Det är en styrka.

Och när vi har blivit fullvärdiga medlemmar i NATO, då måste vårt försvar fullt ut integreras i NATO:s samarbetsstruktur.

***

Vi ska också använda de möjligheter som ett NATO-medlemskap ger oss.

Det gäller inte minst i Norden.

Våra länder är sammanflätade geografiskt, kulturellt och ekonomiskt.

Samtliga nordiska länder kommer snart också att vara medlemmar i NATO.

Ett starkare Norden innebär då också ett starkare NATO.

Vi socialdemokrater vill stärka och fördjupa det nordiska samarbetet.

Det är mitt tredje huvudbudskap här idag.

Vi socialdemokrater föreslår att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts.

Den ska ha förankring i samtliga nordiska parlament och fungera som ett komplement till nationella försvarsberedningar och existerande strukturer inom NATO.

Målet för arbetet ska vara en gemensam rapport om riktlinjer, där de nordiska länderna kan ställa sig bakom gemensamma förhållningssätt och ambitioner.

***

Parallellt med det arbetet ska upprustningen av det svenska försvaret fortsätta.

Den socialdemokratiska målsättningen är att vi ska ha ett starkt folkförsvar. Av svenska folket, för svenska folket. Det är mitt fjärde huvudbudskap här idag.

För vi behöver ett starkt folkförsvar.

Den nya tidens hybridhot innebär att alla delar av samhället behövs för vår försvarsförmåga. Vi måste se på frågan om vår säkerhet ur ett brett perspektiv.

Det är helheten som räknas.

Det militära försvaret, det civila försvaret – och i slutändan säkerhetstänket och försvarsviljan hos var och en av oss medborgare.

Vår svenska militära förmåga har systematiskt förstärkts sedan 2014, sedan Peter Hultqvist blev försvarsminister.

Jag kan också påpeka att jag var finansminister.

Sanningen är den att sedan jag blev ekonomisk-politisk talesperson för 11 år sedan, så har Peter och jag samarbetat nära kring hur man kan bygga upp det svenska försvaret och också säkerställa en stabil finansiering.

Mellan 2015 och 2025 kommer försvarsanslagen att ha fördubblats.

Det arbetet behöver fortsätta.

Vi socialdemokrater vill att försvarsanslaget ska nå 2 % av BNP så snart det kan omsättas i direkt militär förmågehöjning. Att verkligen få ut maximal militär förmåga är viktigare för oss socialdemokrater än någon sorts datumexercis.

Vi ser också på erfarenheterna från Ukraina att uthålligheten i markstrid är avgörande.

Därför vill vi bland annat att värnpliktsvolymerna ska öka och så snart som

möjligt omfatta 10 000 värnpliktiga per år.

Till 2030 vill vi att den samlade krigsorganisationen ska uppgå till minst 100 000 personer.

Vi vill också öka den militära närvaron på flera platser i vårt land.

På samma sätt behöver den civila delen av försvaret förstärkas.

Myndigheter, företag, kommunsektorn och civilsamhället.

Alla kommer att behövas.

Grundinställningen måste vara den samma hos alla:

Vi i Sverige tar ansvar för vår säkerhet – och i tider av kris, då ställer vi upp.

***

Så avslutningsvis, för att sammanfatta;

Jag ser fyra huvuduppgifter som direkt avgörande för svensk säkerhet under kommande år:

För det första handlar det om att fortsätta att stötta Ukraina. Militärt, ekonomiskt, humanitärt – långsiktigt. Ryssland får inte vinna kriget.

För det andra handlar det om att slutföra den svenska NATO-ansökan.

För tredje handlar det om att stärka det nordiska samarbetet, genom att inrätta en nordisk försvarskommission.

För det fjärde handlar det om att stärka vår egen försvarsförmåga. Så att alla de som så förtjänstfullt varje dag jobbar för att försvara vår demokrati ska få fler kollegor och mer resurser. Att återupprätta det svenska folkförsvaret.

I slutändan handlar alla fyra punkter om samma sak: Att göra det som är bäst för Sverige och svenska folkets säkerhet.

Tack för att ni har lyssnat.

Källa
Manuskript hämtat från folkochforsvar.se (2025-01-13)

Taggar
Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/magdalena-andersson-tal-pa-folk-och-forsvars-rikskonferens-2023